

Ці чинники вимагають визначення концептуальних довгострокових стратегій розвитку та вдосконалення вищої освіти, системоутворюючою складовою яких є ідея неперервного навчання, оскільки процес формування професійних якостей та здібностей повинен відбуватися неперервно упродовж життя [1, с. 89].

Втім, основні положення та вміння до подібного навчання, яке надалі триватиме впродовж всього життя, є вміння до правильного організування процесу навчання взагалі. Саме такі навички має проявляти сучасний студент при опануванні засад самостійної роботи впродовж навчання у вищому навчальному закладі. І одним з таких базових предметів для студентів є дисципліна «Основи наукових досліджень». Робочими планами підготовки студентів економічних спеціальностей дана дисципліна передбачена до викладання на 1 курсу і є базовою, фундаментальною та загальною у аспекті підготовки до проведення наукових досліджень студентами як впродовж періоду навчання у ВНЗ, так і в подальшому житті.

Організуючи самостійну роботу студентів (як за даною дисципліною, так і в цілому) варто розрізняти досить тотожні на перший погляд, але принципово різні за значенням поняття: самостійна робота та самостійна діяльність [2, с. 76]. Самостійна робота являє собою автономну діяльність студентів, яка виконується під керівництвом та контролем викладача та формує у них такі риси характеру як самостійність, відповідальність та ініціативність. Така робота передбачає виконання студентами окремих видів робіт, що передбачено робочою програмою вивчення курсу. З дисципліни «Основи наукових досліджень» це, наприклад, підготовка окремих питань, висвітлення яких не було винесено на лекційне заняття, підготовка повідомлень та рефератів на задані теми, виконання індивідуальних робіт з пошуку та підбору літературних джерел за обраною темою.

В той час як самостійна діяльність передбачає такого роду організовану діяльність, що передбачає не чітко прописані робочою програмою види робіт, але такі, що забезпечать дитині додаткові знання більш широкого характеру та масиву інформації. Такого характеру завдання мотивують студента до самостійного опрацювання з огляду на їх змістовність та високий інтерес, як правило, з боку студентів. Прикладами такого роду задач може бути завдання прочитати одну з книг з переліку, запропонованого викладачем (Білл Брайсон «Коротка історія майже всього на світі», Річард Докінз «Егоїстичний ген», Олександр Марков «Еволюція людини» та інші). У форматі науково-популярної літератури студенти поринають у цікавий світ науки та досліджень про що вони, можливо, й не пізнали б без мотивації з боку викладача.

Таким чином, головною метою викладацької діяльності має бути спонукання та мотивація до обох змістовних форм самостійної роботи студентів впродовж всього періоду їх навчання.

Перелік посилань:

1. Коновал О. А. *Теоретико-методологічні підходи до організації самостійної роботи студентів* / О. А. Коновал, Т. І. Туркот // *Педагогічний альманах*. – 2013. – Вип. 19. – С. 88-95. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2013_19_16.
2. Котова А. В. *Принципи організації самостійної роботи студентів та вимоги до її проведення* / А. В. Котова, Р. Л. Туренко // *ScienceRise. Педагогічна освіта*. – 2015. – № 10(5). – С. 75-77. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2015_10\(5\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2015_10(5)_17).

УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

О.В. Кудрявцева, канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Вища школа відрізняється від середньої спеціалізацією, методикою навчальної роботи і ступенем самостійності учнів. Викладач лише організовує пізнавальну діяльність студентів. Студент сам здійснює пізнання. Самостійна робота завершує завдання всіх видів навчальної роботи. Ніякі знання, не підкріплені самостійною діяльністю, не можуть стати справжнім надбанням людини. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність умінь і навичок, але й як рису характеру, яка відіграє суттєву роль в структурі особистості сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Сформовані освітні форми навчальної діяльності студентів у вузі – лекції, практичні, лабораторні заняття – обумовлюють форми самостійної роботи і види домашніх завдань. Система контролю також закладає основи для її орієнтації.

На лекції викладач рекомендує студентам літературу і роз'яснює методи роботи з підручником і першоджерелами. В цьому плані особливі можливості представляють вступні та установчі лек-

ції, на яких розкривається проблематика теми, логіка оволодіння нею, дається характеристика списку використаних джерел, виділяються розділи для самостійного опрацювання.

Семинарські та практичні завдання повинні бути розраховані на вдосконалення вмінь пошуку оптимальних варіантів відповідей, розрахунків, рішень.

Самостійна робота виконується з використанням опорних дидактичних матеріалів, покликаніх коригувати роботу студентів і вдосконалювати її якість.

Коллективами кафедр розробляються:

– система завдань для самостійної роботи;

– теми рефератів і доповідей;

– інструкції та методичні вказівки до виконання лабораторних робіт, тренувальних вправ, домашніх завдань тощо;

– теми курсових робіт, курсових та дипломних проектів;

– списки обов'язкової і додаткової літератури;

Умови, що забезпечують успішне виконання самостійної роботи:

– мотивація навчального завдання (для чого, чому сприяє);

– чітка постановка пізнавальних завдань;

– алгоритм, метод виконання роботи, знання студентом способів її виконання;

– чітке визначення викладачем форм звітності, обсягу роботи, термінів її подання;

– визначення видів консультаційної допомоги (консультації – установчі, тематичні, проблемні);

– критерії оцінки, звітності;

– види і форми контролю (практикум, контрольні роботи, тести, семінар, тощо).

Роль викладача в організації і керівництві самостійною роботою включає в себе:

– навчання самостійної роботи в ході лекцій, практичних, семінарських занять, на консультаціях;

– управління самостійною роботою: розробка і доведення завдань на самостійну роботу, надання допомоги в підвищенні ефективності та якості роботи;

– контроль за самостійною роботою: як безпосередній, так і опосередкований, через контрольно-перевірочні заходи;

– корекція самостійної роботи: групова і індивідуальна.

Таким чином, тільки поєднання методичних і організаторських зусиль педагога, постійна колективна та індивідуальна турбота і потреба, забезпечать ефективну і якісну самостійну роботу студентів. Організація самостійної роботи студентів з дисциплін спрямована на розробку системи заходів щодо навчання та виховання, які формують самостійність мислення студентів.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ І НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ У ВНЗ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІСТИКА»

Л.Я. Малюта, канд. екон. наук, доцент

М.В. Пельчер

Тернопільський національний технічний університет імені І. Пулюя

На даний момент, економічне становище України потребує кваліфікованих працівників економічного профілю, які здатні креативно мислити, проявляти ініціативу, самостійно вдосконалювати набуті вміння та навички, поглиблювати свої знання та набувати нового досвіду. За останні роки, практика показала, що підготувати спеціалістів високої кваліфікації нереально без залучення їх до самостійної науково-дослідної роботи.

Метою написання даної роботи є дослідження проблеми організації самостійної роботи студентів економічних спеціальностей, на прикладі курсу «Логістика» та обґрунтування інструментарію її удосконалення відповідно до сучасних вимог суспільства.

Слід відмітити, що загальними завданнями економічної освіти є: освоєння студентами економічних термінів, принципів чи закономірностей економіки; мотивація щодо вдосконалення економічно-професійних знань; розвиток інтелектуального рівня студентів, їх готовності до трудової діяльності; формування економічного мислення.

Все це дозволяє молодим спеціалістам бути конкурентоспроможними на ринку праці та відповідати вимогам, які висуваються до сучасних фахівців.